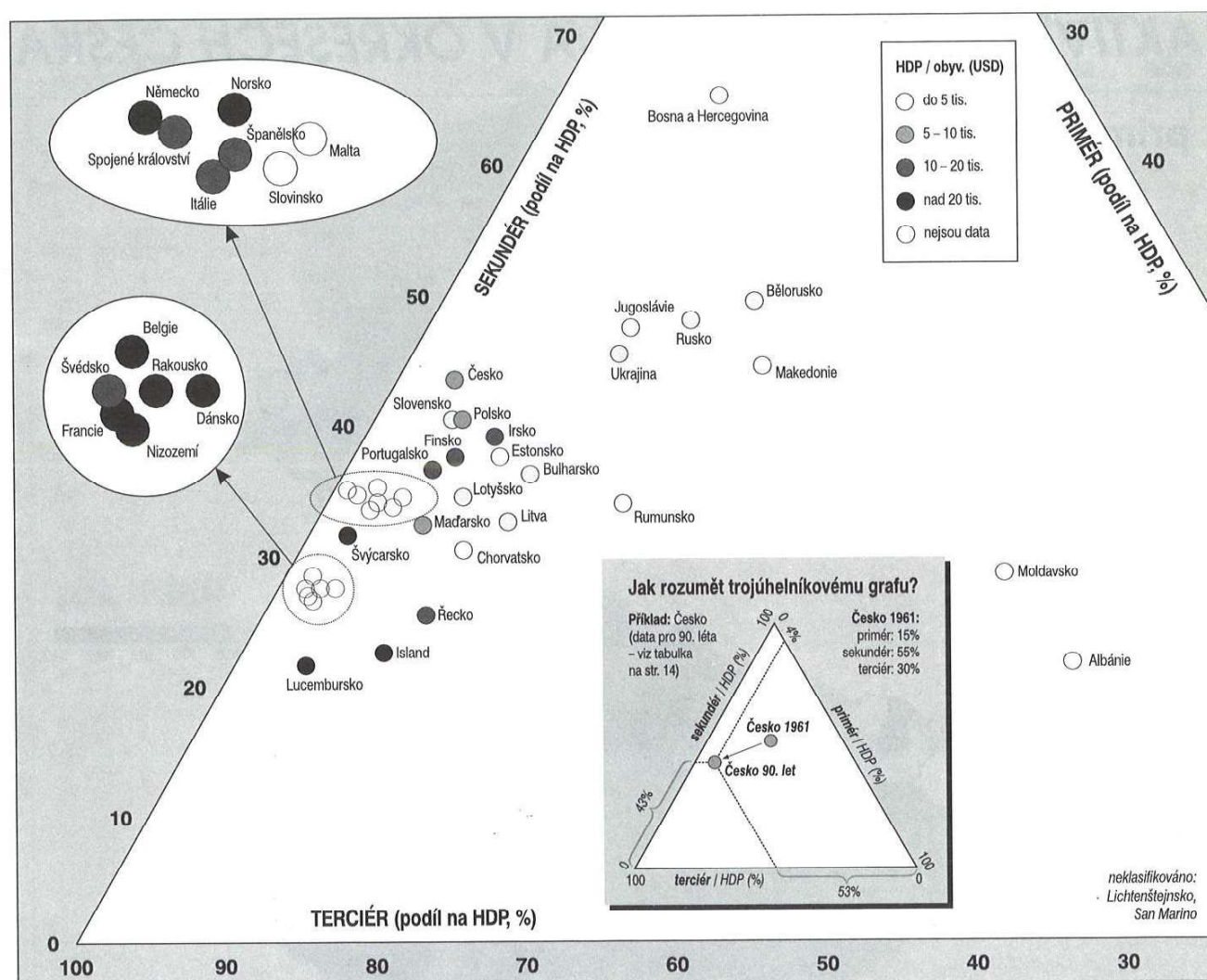

SEKTOROVÁ STRUKTURA VYBRANÝCH STÁTŮ EVROPY

Sektorová struktura je často používána jako jeden z hlavních ukazatelů hospodářské vyspělosti zemí. Podíl priméru (zemědělství, lesnictví, rybolov, těžba surovin), sekundéru (zpracovatelský průmysl, stavebnictví, doprava) a terciéru (ostatní činnosti) jsou obvykle vyjadřovány podílem ekonomicky aktivních zaměstnaných v jednotlivých sektorech. Na našem obrázku je sektorová struktura vyjádřena podílem jednotlivých sektorů na celkové tvorbě hrubého domácího produktu, což je méně časté, ale přesnější (neboť kromě jiného odráží i odlišnost produktivity práce jednotlivých sektorů).

V grafu je vidět, že sektorovou strukturou se od ostatních zemí Evropy nejvíce liší Albánie a Moldavsko. Ovšem i poloha dalších posttotalitních zemí v grafu dokumentuje odlišnost jejich sektorové struktury od vyspělých evropských zemí. V grafu stojí za povšimnutí velmi blízká poloha, resp. podobnost sektorové struktury většiny hospodářsky vyspělých evropských zemí. Poněkud stranou dvou koncentrací západoevropských zemí (viz výše), zůstaly pouze země specifických přírodních podmínek (Finsko, Island, Švýcarsko), země se zvláštními funkcemi, z nichž vyplývá nejvyšší podíl terciérních odvětví (Lucembursko) nebo země patřící v EU k těm nejchudším.

Ve výběru je zobrazena poloha České republiky jednak v současnosti, jednak počátkem šedesátých let. Šipka ukazuje vývoj sektorové struktury Česka, který „následuje“ dřívější podobný vývoj většiny vyspělých evropských zemí.

Jak je patrné trojúhelníkový graf může být využit pro jevy pskládané ze tří složek. Takto můžeme zobrazit například strukturu využití území okresu nebo státu v členění zemědělská, lesní a „zbylá“ půda, nebo strukturu spotřeby potravin členěnou na glycidy, bílkoviny a tuky a řadu dalších jevů. Trojúhelníkový graf má výhodu v názorném vyjádření struktury jevů za větší počet územních jednotek, ale také umožňuje analyzovat změny této struktury v čase. V tom případě je každá územní jednotka zobrazena dvěma body (každý vyjadřuje strukturu k určitému roku). Spojíme-li oba body úsečkou, obdržíme vývoj struktury dané územní jednotky. Poloha bodů v trojúhelníkovém grafu nám umožňuje názorně třídit větší soubory územních jednotek dle určitých shluků. Ty pak představují určité typy územních jednotek podobné struktury zobrazeného jevu. Podobnou typologii zemí (nebo jiných územních jednotek) můžeme udělat i podle vývoje sledované struktury – tedy délky a orientace jednotlivých úseček. V tom případě můžeme třídit zobrazené jednotky do typu podle podobnosti vývoje jejich struktury. Takže trojúhelníkový graf je nejen názornou pomůckou pro zobrazení stavu a vývoje struktur ve sledovaném souboru územních jednotek, ale i účinným nástrojem pro typologii, jednu ze základních metod geografické analýzy.

Ivan Blížík